Vertrouwen en transparantie

De overheid staat onder druk; het vertrouwen in de overheid is gedaald tot 30%. Vooral bij groepen in de samenleving die het moeilijk hebben. Zij hebben het gevoel er niet bij te horen, hun stem telt niet, ze hebben moeite om rond te komen of zijn soms echt arm.

Hoe is dit lokaal? Hebben Noordwijkers vertrouwen in de gemeentelijke overheid? Begin dit jaar ontvingen we de resultaten van “de quick scan lokale democratie”. Ook hier zien we dat het vertrouwen laag is: bijna de helft van de deelnemers heeft geen vertrouwen in ons gemeentebestuur, is niet tevreden over onze raad en het college, de helft vindt dat de gemeente niet luistert naar hun mening en de inwoners missen transparantie. Zij zeggen dat hun inbreng alleen van belang is als het in het gemeentelijk straatje past. Men voelt zich niet gehoord en men vindt dat belangen van ondernemers en hotels zwaarder wegen, dan die van de gewone inwoner.

Er is in de raad nooit in openbaarheid gesproken over de Quick scan democratie alleen een infographic over Jip en Janneke communicatie, aangevuld met een diagram die weinig liet zien van de werkelijk treurige scores. Het college verschool zich achter de te lage opkomst, terwijl die op de meest relevante vragen voldoende was om een conclusie uit te trekken. Werk aan de winkel! Hoe kijkt u als college terug op dit onderzoek, wat heeft u de afgelopen maanden gedaan om het vertrouwen terug te winnen? En hoe gaan wij als raad dit vertrouwen winnen?

We gaan het vertrouwen niet terugwinnen met mooie presentaties over hoe goed alles gaat. Gevoelige thema’s als integriteit moeten juist in de openbaarheid worden besproken en niet alleen in de ‘achterkamertjes’. Daar is een groot offensief voor nodig: een wezenlijke verandering van de manier waarop we werken, een nieuwe bestuursstijl, meer en goede participatie en transparantie……

Beeldvorming lijkt vaak belangrijker dan het scheppen van een eerlijk en transparant verhaal. Schriftelijke vragen worden met regelmaat zeer verhullend beantwoord terwijl we als raad, als hoogste gemeentelijk orgaan, het complete plaatje getoond moeten en willen krijgen. Alleen dan kunnen wij besluiten nemen. Coalitie en oppositie.

Een aantal ervaringen waarbij wij transparantie hebben gemist:

- De 18 miljoen die op basis van de voorschriften (BBV) apart gezet moest worden voor de kapitaallasten van onze investeringen: u heeft de raad niet tijdig geïnformeerd over wat ons boven het hoofd hing.
- Rechtszaken over de Wet voorkeursrecht gemeenten hebben zich afgespeeld buiten ons medeweten, terwijl de gevolgen ingrijpend kunnen zijn.
- De verkoop van de percelen van Bever aan Van Erk was begin dit jaar al bekend bij het college, wij lezen het in de krant.
- Het “wegschrijven” van zienswijzen van inwoners bij ruimtelijke plannen e.d., kennelijk al lang usance, maar eigenlijk respectloos
- De beantwoording van vragen in commissie- en raadsvergaderingen laat zien dat u dit maar lastig vindt, gezien de regelmatig ontwijkende antwoorden.
- Ook bij de beantwoording van onze technische vragen over de begroting en de gang van zaken rondom de begroting missen we de transparantie. Zonder op dit moment in detail te treden noem ik hier de antwoorden op de reserve sociaal domein en de budgetten voor kuuroord en Noordwijk marketing.

In de voorbeelden die ik noem neemt u de raad niet serieus en dat is een ernstig verwijt. Maar dat u soms ook de inwoner niet serieus neemt vinden wij nog ernstiger. Dat is funest voor het vertrouwen.

Goed besturen doe je samen en is niet “je eigen zin doordouwen”, maar samen, in serieuze discussie en dialoog met elkaar, met coalitie én oppositie tot de beste besluiten komen. Daar hoort bij: open staan voor de inbreng van alle fracties en open staan voor alle argumenten voor en tegen en complete informatie, niet alleen die informatie en argumenten die passen bij je eigen mening op dat moment.

Integriteit

Transparantie en integriteit zijn nauw aan elkaar verwant. Inwoners vinden dat de belangen van de grote hotels vaak prevaleren boven de belangen van de gewone burger. Juist zaken die de schijn kunnen wekken dat een dergelijke partij de hand boven het hoofd wordt gehouden, schreeuwen om transparantie. Ook bij de verkoop van het Schuitengat voor 1 euro, is volle transparantie en openheid en actief en volledig informeren op zijn plaats, zowel de raad als de inwoners. Wij vinden dat ook inwoners geïnformeerd moeten worden over belangen en banden van het college, die op het gebied van belangenverstrengeling in ieder geval al de schijn tegen hebben.

Eerder dit jaar hebben we opgeroepen de onoorbare beïnvloeding van ons bestuur te onderzoeken. Bijna de helft van de raad wordt weggezet met het beeld dat zij teveel in het verleden blijven hangen, maar daarbij zet u ook al die inwoners met twijfels weg en neemt u hun zorgen ook niet serieus. Als er zoveel onrust en zorg is over een dergelijk het vertrouwen in de democratie rakend thema, kom je niet weg met het advies “kijk door de voorruit”, daar moet je iets mee en dat gaat verder dan alleen “weerbaar” maken.

Noordwijk Marketing en inzet op ondernemers aan zee
Wie zich wel voldoende gehoord en vertegenwoordigd voelen door dit college, zijn de ondernemers in Noordwijk. Nu zeg ik ondernemers, maar ik bedoel hiermee de horeca en retail op zee. De overige ondernemers krijgen beduidend minder aandacht.

Wat andere gemeenten aan de kust uitgeven aan marketing: we hebben eens gegoogeld, maar nergens vinden we de exorbitante bedragen die we hier zien. Nu u niet voor ons een juiste telling heeft willen maken hebben we zelf een sommetje gemaakt, we komen op 1,4 miljoen volgend jaar! Zandvoort bijvoorbeeld geeft daarentegen maar 450.000 euro uit aan marketing, de gemeente Veere, ook met kuuroordstatus: 6 ton.

Begroting, schuldenlast en verantwoordelijkheid voor de toekomst
Het idee dat een sluitende begroting ook een goede begroting is, wordt bij herhaling benadrukt. Iets wat in werkelijkheid natuurlijk niet zo hoeft te zijn. Zoals de begroting nu is opgesteld, kunnen we niet goed bepalen of de doelen die we met ons beleid beogen te behalen, ook echt behalen. Doen we met ons geld de goede dingen en doen we die dingen ook goed? Wij zouden graag een “gekwantificeerd-waarom” terugzien in de begroting. Welke variabelen dragen bij aan welk resultaat? Welke kosten en baten, zowel financieel als niet-financieel, levert het op?

Om met de woorden van wethouder Ter Hark te spreken “we weten nu niet hoe de wereld er over drie jaar uitziet”. Zo’n onbevangen wereldbeeld is natuurlijk heerlijk om te hebben, maar tegelijkertijd straalt het uit dat u niet genoeg grip heeft op, met welke inzet nu welk resultaat moet worden bereikt. Dit moet anders en kan ook anders. Dit is ook waar transparantie over gaat. Over doen wat je belooft en daar verantwoording over afleggen. Zicht krijgen op welke variabelen niet goed zijn ingeschat. Zo ben je naast transparant ook een lerende organisatie geworden en toon je eigenaarschap.

Wij denken dat er behoefte is aan bestuurlijke vernieuwing, niet meer, niet minder met een echte verantwoording van beleid en een planning.

We hebben de afgelopen jaren veel geld uitgegeven, heel veel geld. De financiële positie van Noordwijk is flink achteruitgegaan. De PvdA is van mening dat we niet voldoende verantwoordelijkheid hebben genomen richting toekomst. Er liggen flinke uitdagingen in het verschiet. Bijvoorbeeld de energietransitie en daarmee samenhangende energie-armoede. Een belangrijke zorg voor veel burgers is tegenwoordig de klimaatverandering. Het demissionaire kabinet toont geen urgentie. De demissionaire premier maant de wereld om in actie te komen maar handelt er zelf niet naar. Wat doet het college vragen wij ons af? Ons beeld daarover is niet positief. We leveren een bijdrage aan de RES maar daar blijft het eigenlijk wel bij. Naast de te verwachten kosten die hiermee samenhangen is ook de korting van het gemeentefonds een zorg, die loopt met 15 euro per jaar op naar 107 euro per inwoner.

Tegen de Schelft zeggen wij: ja, maar niet alles kan. We vinden de Schelft belangrijk voor Noordwijkerhout maar we maken ons tegelijkertijd zorgen over de financiële effecten van deze keuze voor de toekomst. Je zal keuzes moeten maken en daar heeft het college de vingers niet aan gebrand. Ook de verantwoordelijkheid nemen voor het presenteren van een voorkeursvariant in een degelijk uitgewerkt raadsvoorstel voor de Schelft gaat dit college uit de weg. Dat vinden wij niet erg dapper.

Participatie en netwerken

Als participatie op de juiste manier plaatsvindt, kan dit bijdragen aan het groeien van vertrouwen. De omgevingsvisie was in die zin een goed begin, maar waar ging het mis? De inbreng was veelal verrassend groen en progressief van karakter. Dat zagen we niet weerspiegeld in de uiteindelijke omgevingsvisie. Als je inwoners laat participeren, ga daar dan ook transparant mee om. Leg uit wat je mee neemt en wat niet en waarom. Ook dient transparant te zijn wie er participeren en moeten we tot het uiterste te gaan om inwoners die uit zichzelf niet snel de stap nemen, uit te nodigen om mee te doen.

Betaalbaar wonen

Op naar Valkenburg. DOEN! durfde het uit te spreken, dat is transparant, dan weet je waar je aan toe bent als inwoner met een tot modaal inkomen. Met het blokkeren van een extra impuls van 130 extra sociale huurwoningen op Bronsgeest zeggen college en de coalitie eigenlijk precies hetzelfde.

Van Erk vastpinnen op een fatsoenlijk aandeel betaalbare woningen: nee. Op het terrein van de Ireneschool de woonvisie-percentages toepassen: nee. Tussen ‘19 en ‘20 is het aantal corporatiewoningen met een dikke 80 woningen afgenomen, lezen we op ‘waar staat je gemeente’. Padua heeft ongeveer vierhonderd woningen op de lijst staan die straks niet voor een sociale huur, maar voor pak hem beet 900 euro per maand verhuurd gaan worden. Als het niet uw intentie is om het aandeel sociale huurwoningen echt te laten groeien, zeg dat dan gewoon, wees transparant.

Een fatsoenlijk, eerlijk en transparante beleid, dat is waar wij als PvdA voor staan en waar wij voor strijden.